Ilmiy tadqiqotlar va ularning yechimlari jurnali
Aoka guvohnoma № 323759 ISSN: 3060-4818

BOLALARDAGI AUTOIMMUN KASALLIKLAR: YUVENIL REVMATOID ARTRIT, SELIAKIYA, TIZIMLI QIZIL YUGURIK.

Farmonov Alisher Tohirovich
Buxoro Davlat Tibbiyot Instituti
http://orcid.org/0009-0004-0109-7649
farmonov.alisher@bsmi.uz

Annotatsiya

Maqolada bolalarda uchraydigan asosiy autoimmun kasalliklar: yuvenil revmatoid artrit (YRA), seliakiya va tizimli qizil yugurik (TQY) ko‘rib chiqiladi. Ularning patogenezi, klinik belgilari, diagnostika usullari va zamonaviy davolash yondashuvlari bayon etilgan.

Kalit so‘zlar

Autoimmun kasalliklar, yuvenil revmatoid artrit, seliakiya, tizimli qizil yugurik, diagnostika, davolash.

Kirish

Bolalardagi autoimmun kasalliklar immun tizimi organizmning o‘z to‘qimalariga hujum qilishi bilan tavsiflanuvchi murakkab patologiyalar guruhidir. Ushbu kasalliklar bolaning hayot sifatiga sezilarli ta’sir ko‘rsatishi mumkin va erta diagnostika hamda kompleks davolashni talab qiladi.

Yuvenil revmatoid artrit (YRA)

- **Patogenez:** Bo‘g‘imlarning autoimmun yallig‘lanishi bilan xarakterlanadi.
- **Klinik belgilari:** Bo‘g‘imlarda og‘riq, shish va harakat cheklanishi kuzatiladi. Ba’zan tizimli belgilar ham rivojlanishi mumkin.
- **Diagnostika:** Klinik mezonlarga asoslanadi va artritning boshqa sabablarini istisno qilish orqali qo‘yiladi.
- **Davolash:** Nosteroid yallig‘lanishga qarshi preparatlar (NYQP), metotreksat, biologik preparatlar (masalan, TNF ingibitorlari).

Seliakiya

- **Patogenez:** Glyutenga qarshi autoimmun reaksiyasi natijasida ingichka ichak shilliq qavati shikastlanadi.
- **Klinik belgilari:** Qorin og‘rig‘i, diareya, o‘sishdan ortda qolish, anemiya.
- **Diagnostika:** Serologik testlar (to‘qima transglyutaminazasiga qarshi antitanachalar), ingichka ichak biopsiyasi.
- **Davolash:** Qat’iy glyutensiz dieta.

Tizimli qizil yugurik (TQY)

- **Patogenez:** Turli organ va tizimlarni zararlovchi surunkali autoimmun kasallik.
- **Klinik belgilari:** Isitma, teri toshmalari, artrit, buyrak va markaziy asab tizimi zararlanishi.
- **Diagnostika:** Klinik belgilar va laborator tekshiruvlarga, jumladan antinuklear antitanachalarga asoslanadi.
- **Davolash:** Glyukokortikosteroidlar, immunodepressantlar, gidroksixloroxin.

Muhokama

Erta diagnostika va individual yondashuv bolalardagi autoimmun kasalliklarni boshqarishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy davolash usullari bemorlarning prognozi va hayot sifatini sezilarli yaxshilash imkonini beradi.

Xulosa

Bolalardagi autoimmun kasalliklar diagnostika va davolashda kompleks yondashuvni talab qiladi. Ushbu sohadagi tadqiqotlarni davom ettirish yanada samarali va xavfsiz davolash strategiyalarini ishlab chiqish uchun muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Petty, R. E., va boshqalar. (2016). *Textbook of Pediatric Rheumatology*. Elsevier.
2. Fasano, A., & Catassi, C. (2012). *Celiac disease*. New England Journal of Medicine, 367(25), 2419–2426.
3. Tsokos, G. C. (2011). *Systemic lupus erythematosus*. New England Journal of Medicine, 365(22), 2110–2121.